

Termeni de referință pentru selectarea unui expert/ unei experte/ grup de experți/ experte (echipă de persoane fizice) pentru elaborarea Raportului tematic/ Studiului „Participarea copiilor în procesele electorale și politice în Republica Moldova”

Profil: Oficiul Avocatului Poporului este Instituția Națională pentru Protecția Drepturilor Omului și activează în baza Legii nr. 52/2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul).

Potrivit art. 17 alin. (1) din Legea nr. 52/2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul), Avocatul Poporului pentru drepturile copilului asigură implementarea, la nivel național, de către persoanele cu funcții de răspundere de toate nivelurile, a prevederilor Convenției ONU cu privire la drepturile copilului și ale altor tratate internaționale din domeniu la care Republica Moldova este parte.

Conform art. 29 alin. (6) din Legea nr. 52/2014, Avocatul Poporului pentru drepturile copilului poate prezenta public rapoarte tematice privind respectarea drepturilor și libertăților copilului.

Context și justificare:

Copiii și tinerii sunt, în mod sistematic, excluși din viața democratică. La nivel global, persoanele sub 18 ani reprezintă aproximativ o treime din populația lumii, însă, spre deosebire de adulți, majoritatea copiilor nu au posibilitatea de a-și exprima direct opinia asupra aspectelor și legilor care le influențează viața sau asupra celor care elaborează aceste legi.¹

Comitetul ONU pentru Drepturile Copilului, în Comentariul General nr. 20 (2016) privind punerea în aplicare a drepturilor copilului în perioada adolescenței, subliniază importanța participării adolescenților ca mijloc de implicare politică și civică prin care aceștia pot negocia și pleda pentru realizarea drepturilor lor. Comitetul susține că statele ar trebui să adopte politici pentru a spori oportunitățile adolescenților de participare politică, aceasta fiind esențială pentru dezvoltarea unei cetățenii active. Potrivit Comentariului General nr. 20, „Adolescenții pot stabili legături cu semenii lor, se pot implica în procese politice și își pot consolida sentimentul de capacitate de acțiune pentru a lua decizii și a face alegeri informate și, prin urmare, trebuie sprijiniți în formarea de organizații prin intermediul cărora să poată participa în diverse moduri, inclusiv prin intermediul mediilor digitale. Dacă statele decid să reducă vârsta de vot sub 18 ani, acestea ar trebui să investească în măsuri care să sprijine

¹ „Children’s rights and democracy”, Child Rights International Network. Disponibil la: <https://home.crin.org/issues/childrens-rightsand-democracy>

adolescenței să înțeleagă, să recunoască și să își îndeplinească rolul de cetățeni activi, inclusiv prin educație civică și în domeniul drepturilor omului și prin identificarea și eliminarea barierelor în calea implicării și participării lor.”.²

Totodată, Comitetul constată că „înțelegerea și conștientizarea de către adulți a dreptului adolescenților la participare sunt importante pentru exercitarea efectivă a acestui drept și încurajează statele să investească în instruire și activități de sensibilizare, în special pentru părinți și îngrijitori, profesioniștii care lucrează cu și pentru adolescenți, factorii de decizie politică și decidenți. Este necesar sprijin pentru a permite adulților să devină mentori și facilitatori, astfel încât adolescenții să își asume o responsabilitate mai mare pentru propriile vieți și pentru viețile celor din jur.”.³

La nivel european, preocupările privind participarea redusă a tinerilor la procesele electorale sunt constante. Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei, prin Rezoluția 1826 (2011)⁴, a atras atenția asupra riscului diminuării implicării civice a tinerilor și a impactului negativ asupra funcționării democrației și a recomandat statelor membre să examineze posibilitatea reducerii vârstei de vot la 16 ani pentru toate alegerile. La rândul său, Parlamentul European, prin Rezoluția din 11 noiembrie 2015 referitoare la reforma legislației electorale a Uniunii Europene (2015/2035(INL))⁵, a recomandat statelor membre să examineze modalitățile de armonizare a vârstei minime a alegătorilor la 16 ani, pentru a crește egalitatea electorală în rândul cetățenilor Uniunii.

La nivel național, absența unei reglementări clare a voluntariatului politic al copiilor creează un vid normativ care îi expune la riscuri. Propunerile de modificare a cadrului normativ, inclusiv cele înaintate de Comisia Electorală Centrală în anul 2025⁶, nu au avut finalitate.

Ombudsmanul Copilului constată cu îngrijorare implicarea copiilor și tinerilor în campanii electorale, inclusiv în activități de agitație electorală, în condiții care ridică semne de întrebare privind caracterul voluntar al participării. Lipsa unor mecanisme de monitorizare și protecție

² Comentariul General nr. 20 (2016) privind punerea în aplicare a drepturilor copilului în perioada adolescenței, Comitetului ONU pentru Drepturile Copilului. Disponibil la: <https://docs.un.org/en/CRC/C/GC/20>

³ *Ibidem*.

⁴ „Expansion of democracy by lowering the voting age to 16”, The Parliamentary Assembly of the Council of Europe, Resolution 1826 (2011). Disponibil la: <https://pace.coe.int/en/files/18015/html>

⁵ Parlamentul European, Rezoluția din 11 noiembrie 2015 referitoare la reforma legislației electorale a Uniunii Europene (2015/2035(INL)). Disponibil la: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52015IP0395>

⁶ „Voluntariatul politic de la 15 ani: pro sau contra?”, Ziarul de Gardă. Disponibil la: <https://www.zdg.md/stiri/vox-voluntariatulpolitic-de-la-15-ani-pro-sau-contra/>

adecvate favorizează apariția situațiilor de manipulare, constrângere și exploatare a copiilor în scopuri electorale și politice.

În aceste condiții, se constată existența unor lacune semnificative atât la nivel normativ, cât și la nivel de practică, care afectează realizarea efectivă a drepturilor civile și politice ale copiilor. Situația actuală impune o analiză cuprinzătoare a cadrului normativ existent, precum și identificarea unor măsuri concrete pentru asigurarea respectării drepturilor copiilor.

În acest context, în conformitate cu Planul de acțiuni al Oficiului Avocatului Poporului pentru anul 2026 și a Programului de Parteneriat încheiat între Oficiul Avocatului Poporului și UNICEF pentru anii 2025-2026, Avocatul Poporului pentru drepturile copilului inițiază contractarea unui expert/ unei experte/ grup de experți/ experte pentru elaborarea **Raportului tematic/ Studiului „Participarea copiilor în procesele electorale și politice în Republica Moldova”**.

Scopul studiului: Evaluarea modului în care sunt respectate drepturile civile și politice ale copiilor în Republica Moldova, cu accent deosebit pe participarea în procesele electorale și politice, prin prisma cadrului normativ și a practicilor existente, în vederea identificării lacunelor legislative și a deficiențelor de reglementare, și formularea unor propuneri concrete de modificare și completare a legislației, orientate spre asigurarea unei participări reale, sigure și conforme interesului superior al copilului.

Obiectivele studiului:

1. Analiza cadrului normativ național și internațional relevant privind dreptul copilului la participare în procesele electorale și politice;
2. Evaluarea mecanismelor și practicilor existente de implicare a copiilor în procesele electorale și politice;
3. Examinarea cadrului juridic și a practicilor privind implicarea copiilor în activități de voluntariat politic, precum și identificarea riscurilor asociate, inclusiv din perspectiva protecției împotriva abuzului, manipulării și exploatării;
4. Analiza reglementărilor privind dreptul de vot, inclusiv a standardelor și tendințelor internaționale referitoare la vârsta minimă de vot, și evaluarea oportunității revizuirii acestora în context național;
5. Identificarea lacunelor, incoerențelor și deficiențelor cadrului normativ și instituțional care afectează exercitarea dreptului copilului la participare în procesele electorale și politice;

6. Formularea de recomandări și propuneri concrete de modificare și completare a cadrului normativ, în vederea asigurării unei participări efective electorale și politice, sigure și conforme interesului superior al copilului.

Sarcinile de bază ale expertului/ expertei/ grupului de experți/ experte:

Expertul/ experta/ grupul de experți/ experte contractat/ ă/ ți/ e, în strânsă coordonare cu Avocatul Poporului pentru drepturile copilului, va realiza următoarele sarcini:

- Elaborarea conceptului și metodologiei Raportului tematic;
- Analiza legislației naționale, precum și a standardelor internaționale, prin prisma respectării dreptului copilului la participare în procesele electorale și politice;
- Acumularea informațiilor relevante, a datelor statistice, generalizarea și analiza informației;
- Organizarea și desfășurarea ședințelor de lucru, focus-grupurilor și interviurilor cu reprezentanții autorităților publice, instituțiilor relevante, copiilor și altor actori implicați, în vederea colectării datelor calitative și validării constatărilor preliminare;
- Analiza circumstanțelor și a factorilor care limitează sau împiedică participarea copiilor în procesele electorale, inclusiv în contextul implicării în activități de voluntariat politic;
- Analiza cadrului normativ privind implicarea copiilor în activități de voluntariat politic, inclusiv identificarea lacunelor și riscurilor de abuz, manipulare sau exploatare;
- Analiza reglementărilor privind dreptul de vot, inclusiv a practicilor și tendințelor internaționale relevante;
- Analiza rapoartelor anuale și tematice elaborate de Avocatul Poporului pentru drepturile copilului;
- Analiza rapoartelor elaborate de către autorități publice, precum și de organizațiile societății civile în domeniul drepturilor copilului, participării în procesele electorale și politice;
- Analiza opiniilor și recomandărilor formulate de copii în cadrul mecanismelor participative (Forum, Consilii ale copiilor etc.);
- Elaborarea recomandărilor privind îmbunătățirea cadrului legislativ, consolidarea mecanismelor existente și a capacităților instituționale, în vederea asigurării participării electorale și politice efective, sigure și conforme interesului superior al copilului;
- Coordonarea proiectului Raportului cu Avocatul Poporului pentru drepturile copilului, redactarea și elaborarea variantei finale a Raportului;

- Participarea la prezentarea publică a Raportului.

Termene și livrabile:

Livrabil	Conținut	Termen
Raport inițial	Conceptul metodologic al studiului, planul detaliat de lucru, instrumentele de colectare a datelor	August 2026
Raport de colectare a datelor	Sinteza constatărilor preliminare rezultate din analiza standardelor internaționale, practicii altor state, jurisprudenței CtEDO, cadrului normativ național, discuții de focus-grup, interviuri, consultări cu autorități, copii și alte părți interesate etc.	Septembrie-Octombrie 2026
Proiectul raportului	Analiza integrată a datelor colectate, identificarea lacunelor legislative și instituționale, constatări și recomandări preliminare	Noiembrie 2026
Raport final	Versiunea finală a raportului, incluzând constatări, concluzii și recomandări de politici publice și modificări legislative, precum și un rezumat executiv	Decembrie 2026
Prezentare publică	Prezentarea rezultatelor studiului în cadrul unui eveniment cu participarea autorităților publice, partenerilor de dezvoltare, copiilor și altor actori relevanți	2027

Cerințe minime obligatorii față de candidat/ candidată/ candidați/ candidate:

- Studii superioare;
- Cunoștințe solide în domeniul drepturilor omului și/sau drepturilor copilului;
- Cunoștințe privind procesele electorale și politice, inclusiv aspecte legate de participarea tinerilor, voluntariatul politic și dreptul de vot;
- Experiență și cunoștințe relevante în analiza cadrului normativ, elaborarea documentelor de politici, metodologiilor și instrumentelor de monitorizare a drepturilor omului și/sau participării copiilor;
- Cunoașterea limbii române;
- Candidații interesați pot fi persoane fizice sau juridice;
- Competențe digitale, necesare realizării sarcinilor.

Abilități personale:

- Responsabil/ă, punctual/ă;
- Abilități excelente de analiză și sinteză;

- Lucru în echipă.

Conținutul dosarului de participare la concurs

1. CV-ul/ -urile candidatului/ candidatei/ candidaților/ candidatelor;
2. Scrisoarea de intenție;
3. Conceptul metodologiei de lucru propusă a fi utilizată;
4. Viziunea succintă asupra structurii și conținutul Raportului;
5. Dovezi documentare/ link-uri ce confirmă experiența profesională/prestarea serviciilor similare (pot fi menționate în CV);
6. Oferta financiară.

* În Oferta financiară se va indica prețul net (la card) pentru serviciile specificate, în lei moldovenești.

Oferta va include toate costurile aferente contractului. Oficiul Avocatului Poporului nu va acoperi alte costuri suplimentare.

** Se poate aplica ca echipă (grup de persoane fizice). În cazul persoanelor fizice ce aplică în format de echipă, trebuie să se specifice responsabilitatea de lider de echipă (cel/cea care va livra produsul final).

*** Achitarea serviciilor se va efectua din surse UNICEF.

Criterii de evaluare	Punctaj maxim
<i>Studii și abilități</i>	
Studii postuniversitare	10
<i>Experiență profesională</i>	
Cel puțin 5 ani de experiență profesională în domeniul drepturilor omului și/sau drepturilor copilului, proceselor electorale și politice;	10
Cel puțin 2 ani de experiență în elaborarea metodologiilor, studiilor, rapoartelor și în activități de analiză și/sau consultanță în domeniul drepturilor omului și/sau drepturilor copilului, inclusiv aspecte legate de dreptul la participare al copiilor.	10
Experiență de furnizare a serviciilor de consultanță similare	10
<i>Conceptul și metodologia cercetării ce urmează a fi efectuată</i>	
Abordarea aspectelor specifice pentru realizarea sarcinilor de bază	15
Viziune de ansamblu asupra metodologiei de elaborare a produsului așteptat	15
<i>Oferta financiară*</i>	

Valoarea ofertei. Oferta cu cel mai mic preț. Justificarea costurilor pentru realizarea sarcinii. * Următoarele oferte financiare vor fi punctate după formula: suma celei mai mici oferte/ suma ofertei evaluate x punctajul maxim stabilit (30)	30
Total	100

Aranjamente instituționale:

Oficiul Avocatului Poporului va încheia cu expertul/ experta/ grupul de experți/ experte un contract de prestare a serviciilor, conform condițiilor indicate în Invitația de participare la concurs.

În procesul de prestare a serviciilor, expertul va comunica direct cu persoanele responsabile desemnate din cadrul Oficiului Avocatului Poporului.

Oficiul Avocatului Poporului va efectua plata după prestarea serviciilor, în baza unui act de predare-primire.

Modul de prezentare a dosarului:

Dosarul va fi depus în format electronic la adresa: secretariat@ombudsman.md, cu atașarea setului de documente scanate, indicându-se în titlul mesajului: „OAP/concurs_ Participarea copiilor în procesele electorale și politice în Republica Moldova” sau fizic la secretariatul OAP, pe adresa **mun. Chișinău, str. Calea Ieșilor 11/3**.

Persoană de contact: Maria Țurcanu, Consultantă principală în cadrul Direcției drepturile copilului, tel. 060002664, e-mail: maria.turcanu@ombudsman.md.

Termenul – limită pentru depunerea dosarului este 17 august 2026, ora 10:00.